

27. susret osiguratelja i reosiguratelja
SORS 2015

Sarajevo, 08.-10.06.2016.

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI ZA OBVEZNO OSIGURANJE OD AUTOMOBILSKE ODGOVORNOSTI

Moderator

Prof.dr.sc. Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

SORS :

2013. - Osigurateljna zaštita putnika, pješaka, biciklista...

2014. - Liberalizacija AO na tržištu...

2015. - Garancijski fond...

2016. - Uvjeti obveznog osiguranja od AO

Razlozi:

- liberalizacija i deregulacija tržišta,
- Posljedica: kaos ili standardizacija uvjeta

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

EU – deregulacija: zabrana državama da propisuju uvjete/uslove osiguranja AO,

Liberalizacija: zabrana državama da se miješaju u određivanje cjenika osiguranja od AO;

Utjecaj na uvjete/uslove: nema (više) zajedničkih (propisanih, dogovorenih) uvjeta/uslova osiguranja; svaki osiguratelj donosi vlastite uvjete

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

Zemlje bivše Jugoslavije

- Slovenija i Hrvatska - EU pravo u potpunosti; deregulacija, liberalizacija, iskustvo?
- Srbija - na putu prema EU, ali AO pod kontrolom
- Ostale zemlje? postupno napuštanje stroge državne kontrole...

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Što su uvjeti/uslovi / pravila osiguranja?

1. **Autonomno pravno vrelo** nedržavnog /nejavnog podrijetla...
2. **Spisak ugovornih klauzula** (odredbi) koje **samostalno** donosi **jedna** od ugovornih stranaka (osiguratelj/osiguratelji) , kojima su obuhvaćena osnovna pitanja iz ugovora o osiguranju; spisak klauzula kojega **unaprijed jednostrano** donosi jedna ugovorna strana i po kojima ona sklapa ugovore o osiguranju u određenoj vrsti osiguranja – ovdje u obveznom osiguranju od AO, što ugovoru daje značajku ugovora po pristupu (adhezijski ugovor).

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

OPĆI, POSEBNI i DOPUNSKI uvjeti/uslovi osiguranja

Poznata dioba uvjeta/uslova na opće, posebne i dopunske;

Uvjeti/uslovi AO: osiguratelji – najčešće: „**Uvjeti za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti**“.

Jesu li to **opći** uvjeti? Ima li potrebe za posebnim i dopunskim uvjetima?

Što se sve smatra uvjetima/uslovima osiguranja?

- Klauzule ugovora koje se primjenjuju jedinstveno na sve ugovore AO, ali i
- Svaki od strane osiguratelja jednostrano sastavljeni obrasci ponude, police, dodatka uvjetima kao što su tabele, izračuni i sl.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Uvjeti/uslovi kao *lex contractus*

Kada?

- Kad ih prihvati druga strana ugovora – ugovaratelj osiguranja;
 - Način prihvaćanja: potpis ugovora o osiguranju ?
Potpis police osiguranja?
- Kad ih osiguratelj preda ugovaratelju osiguranja
 - Obveza osiguratelja upozoriti ugovaratelja da su uvjeti/uslovi sastavni dio ugovora o osiguranju,
 - Obveza predati uvjete/uslove ugovaratelju osiguranja
 - Obveza konstatirati ispunjenje obveze u polici osiguranja.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

Potpis police osiguranja – dokaz primitka uvjeta/uslova osiguranja?

- Mogućnost dokazivanja da uvjete nije primio (probatio diabolica)?
- Sudbina ugovora o osiguranju ako uvjeti/uslovi nisu predani:
 - Ugovora valjan, primjenjuju se odredbe Zakona o obveznim odnosima i to kako kogentne tako i dispozitivne odredbe.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Što se uređuje uvjetima/uslovima osiguranja

- Najčešće greške u praksi: ponavljanje odredbi zakona (Zaklona o obveznim odnosima, Zakona o obveznim osiguranjima u prometu...);
- Struktura odredbi propisa o obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti : odredbe uglavnom kogentne prirode, sveobuhvatno određuju gotovo potpuni sadržaj ugovornog odnosa :
 - Tko su ugovorne stranke, definicije svih važnijih pojmova, osigurane i suosigurane osobe (osiguranici), trajanje osiguranja, učinak osiguranja, obveze osiguranika, isključenja iz osiguranja, gubitak prava iz osiguranja,
 - Taksativno navođenja osoba koje nemaju svojstvo trećih (zaštićenih)osoba;
 - Vrstu šteta pokrivenih osiguranjem od AO

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

- Iznose minimalnih osiguranih svota koje se moraju ugovoriti ugovorom o osiguranju;
- Sudbina ugovora o osiguranju kod promjene vlasništva nad osiguranim vozilom,
- Teritorijalnu valjanost ugovora, itd.

Što preostaje uvjetima? Ono što nije ili nije u potpunosti regulirano navedenim propisima, kao:

- Trajanje osiguranja i osigurateljne zaštite;
- Počekni /respiro rok, teritorijalna valjanost ugovora – eventualno proširenje na zemlje izvan sustava zelene karte;
- Osigurane svote iznad minimalnih,
- Granice alkoholiziranosti kao uvjet regresa osiguratelja;
- Ev. mjerodavno pravo...

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Kontrola uvjeta/uslova osiguranja

1. **Prethodna kontrola** (metoda: *imprimatur*)...
2. **Naknadna kontrola** (sudska – u slučaju parnice)...
3. Značaj odredbi propisa o obveznom osiguranju od AO po kojima nema prethodne kontrole, ali postoji *obveza osiguratelja prije uporabe uvjeta/uslova dostaviti iste nadzornom tijelu (obavijestiti nadzorno tijelo o uvjetima)*:
 - Prikriveno zadržavanje prethodne kontrole uvjeta, jer je cilj dostavljanja uvjeta/uslova da nadzorno tijelo utvrdi da li su uvjeti/uslovi osiguranja sukladni „ s *propisima, osigurateljnim načelima i pravilima struke*“.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

**UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI**

Postupak nadzornog tijela po obavijesti/primitku uvjeta/uslova:

1. Šutnja – rješenja nema; uvjeti se slobodno primjenjuju po isteku roka od X dana ...,
2. Određivanje mjera usklađivanja uvjeta s propisima, osigurateljnim načelima i pravilima struke > osiguratelj ne može primjenjivati uvjete i mora postupiti po rješenju nadzornog tijela.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Postoji li mogućnost donošenja zajedničkih uvjeta osiguranja od AO na liberaliziranom i dereguliranom tržištu osiguranja (EU pravo)?

- **Standardni** (neobvezujući) uvjeti/uslovi , uvjeti uzorak...standardni znači da uvjeti sadrže klauzule koje su se desetljećima koristile u osiguranju i postale uobičajene, standardne s pojmovno točno određenim sadržajem,
- **Neobvezujući**: osiguratelji sukladno propisima o zaštiti tržišne utakmice nisu obvezni primjenjivati standardne uvjete/uslove već ih koriste kao model,uzorak...,
- **Odstupanja** od standardnih uvjeta: dozvoljena, u praksi i korištena,

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Nestanak standardnih uvjeta osiguranja u Hrvatskoj

Razlog:

[Uredba o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju od 16.6.2011.](#) (Narodne novine br. 17/2011.) ukida izuzeće sporazuma o standardnim uvjetima osiguranja...

Opravdanost ukidanja standardnih uvjeta?

- Standardni uvjeti omogućuju da se na tipiziran način sklapaju ugovori o osiguranju;
- Standardni uvjeti postižu ujednačenost ugovornih odnosa;
- Standardni uvjeti olakšavaju i pojednostavljaju sklapanje ugovora,
- Standardni uvjeti postižu veći stupanj pravne sigurnosti ugovornih strana,
- Standardni uvjeti pružaju vrlo dobru zaštitu potrošačima(osiguranicima),

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

- Standardni uvjeti olakšavaju zajedničko nošenje raznih rizika u osiguranju
- Standardni uvjeti ne ograničavaju slobodu ugovaranja i uređenja ugovornih odnosa, jer ih samo usmjeravaju u stručno i poslovno poželjnom pravcu,
- Standardni uvjeti su na dereguliranom/liberaliziranom tržištu još potrebniji, jer ih ipak sastavlja stručna organizacija...

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Standardne uvjete zadržali u Njemačkoj i Austriji...

Dopuštenost: ne na temelju propisa o skupnom izuzeću, već na temelju izravne primjene čl. 101., st. 1. I 3.

Ugovora o funkcioniranju Europske unije :

- Standardni uvjeti se mogu izuzeti iz zabrane kartelskih sporazuma, jer oni u biti nisu kartelski, ne štete potrošačima već ih štite; sudionicima ugovornog odnosa osiguranja daju orijentacijsku pomoć; oni su neobvezujući i neograničavajući;
- Bitno je da standardni uvjeti ne sadrže pravila o izračunu bruto premije i drugih sastavnica premije (*indeksizacijska klauzula* i sl.) i da ne dovode do potpuno jedinstvenog (istog) proizvoda i da omogućuju potrošačima mogućnost usporedbe...

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Uvjeti/uslovi osiguranja – hrvatsko iskustvo nakon 1.1. 2014. godine

- Teško dostupni uvjeti (posebno putem interneta),
- Nepovjerenja na telefonski upit ili zamolbu,
- A što s odredbom čl. 380. Zakona o osiguranju o obvezi predugovornog informiranja budućeg ugovaratelja osiguranja ?
- Novi pojedinačni uvjeti (svaki osiguratelj donosi svoje uvjete) – tri vrste:
 1. Uvjeti/uslovi koji gotovo u potpunosti zadržavaju odredbe bivših zajedničkih standardnih uvjeta;
 2. Uvjeti koji su na kostur standardnih uvjeta dodali neke inovacije, i
 3. Uvjeti koji su značajnije odstupili od nekadašnjih standardnih uvjeta.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Uvjeti/uslovi osiguranja – hrvatsko iskustvo nakon 1.1. 2014. godine

- Teško dostupni uvjeti (posebno putem interneta),
- Nepovjerenja na telefonski upit ili zamolbu,
- A što s odredbom čl. 380. Zakona o osiguranju o obvezi predugovornog informiranja budućeg ugovaratelja osiguranja ?
- Novi pojedinačni uvjeti (svaki osiguratelj donosi svoje uvjete) – tri vrste:
 1. Uvjeti/uslovi koji gotovo u potpunosti zadržavaju odredbe bivših zajedničkih standardnih uvjeta;
 2. Uvjeti koji su na kostur standardnih uvjeta dodali neke inovacije, i
 3. Uvjeti koji su značajnije odstupili od nekadašnjih standardnih uvjeta.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Tipične greške kod prve i druge grupe:

- Nepotrebno prepisivanje odredbi Zakona o obveznim odnosima i Zakona o obveznim osiguranjima u prometu,
- Govor u trećem licu umjesto konkretnog ugovaratelja/ osiguranika
- Reguliranje pozicije trećih osoba , što mogu učiniti samo propisi (na pr. solidarna odgovornost prema trećima...),
- Mijenjanje ugovorne obveze temeljem zakona ili uredbe...
- Slučaj gubitka prava iz osiguranja zbog obijesne vožnje, ponavljanje šutnje Zakona o visini regresnog duga ...,
- Rizik namjernog uzrokovanja štete – ograničenje visine regresnog duga na 12 plaća,
- Slučajevi povećanja rizika i njihovo svrstavanje u slučaj gubitka prava (taksisti, rent a car vozila, vozila za prijevoz opasnog tereta...),

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

**UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI**

- Klauzula o sporazumnom raskidu ugovora o osiguranju „ *u bilo koje vrijeme*“,
- Premija – određivanje iznosa, plaćanja „*u skladu s odlukom osiguratelja*“, „*u skladu s odlukom uprave osiguratelja*“,
- Klauzula o obaviještenosti ugovaratelja osiguranja u uvjetima ... korisnije u posebnom pismenu

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Poželjne inovacije u uvjetima AO

- Regres kod obijesne vožnje – ograničenje regresa,
- Mogućnost ugovaranja franšize,
- Plaćanje troškova obrane osiguranika u kaznenom ili prekršajnom postupku koji se vodi povodom prometne nesreće, do određenog iznosa (element pravne zaštite),
- Definiranje instituta povrata neiskorištenog dijela premije u slučaju odjave vozila zbog uništenja, rashodovanja, stavljanja izvan prometa, mirovanja i krađe vozila...,

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

(Revolucionarne) promjene dosadašnjih uvjeta

- Opsežan tekst (20 stranica),
- Glave odredbe sadržajno se odnose na premiju, sustave popusta, otkup šteta(novi proizvod), povijest šteta, promjenu premije na temelju okolnosti koje nastupe kod osiguranika, izmjena uvjeta tijekom trajanja ugovora,
- Informacija za osiguranika ili ugovaratelja osiguranja na početku uvjeta,
- Na kraju uvjeta – tablice o sustavu popusta,
- Nema ponavljanja zakonskih odredbi, već u obliku sažetka uputa kojim su propisima instituti regulirani,
- Počekni rok – 1 dan;
- Granica alkoholiziranosti – mogućnost povećanja do 1 promil, itd.

Moderator:

Prof.dr.sc.
Marijan Ćurković

marijan.curkovic@osiguranje.hr

Okrugli stol

UVJETI/USLOVI za
OBVEZNO OSIGURANJE
OD AUTOMOBILSKE
ODGOVORNOSTI

OSIGURANJE.HR
NOVOSTI IZ SVIJETA OSIGURANJA

Zaključci

- Uvjeti/uslovi osiguranja vrlo su važan (najvažniji) pravni izvor za ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti;
- Postupan prelazak na deregulirano i liberalizirano tržište traži poseban pristup izradi uvjeta/uslova osiguranja od AO;
- Preporuča se zadržati standardne-neobvezujuće uvjete/uslove osiguranja AO radi osiguranja stručnosti, a time i pravne sigurnosti ugovaratelja/osiguranika;
- Uvjete/uslove pisati po svim pravilima nomotehnike, izbjegavati ponavljanje zakonskih odredbi;
- Iskoristiti prigodu koju pružaju novi uvjeti uvodeći nove usluge osiguranicima vezane uz AO osiguranje.

Hvala na pažnji!
